

Folketingets Retsudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Dato: 9. december 2010

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

SSK/ J.nr. 2010-7011

Under henvisning til Folketingets Retsudvalgs brev af 27. oktober 2010 følger hermed socialministerens endelige svar på spørgsmål nr. 116 (REU Alm. del).

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Spørgsmål nr. 116:

"Der bedes redegjort for hvilke opgaver de enkelte myndigheder skal påtage sig i forbindelse med at give besked om dødsfald til pårørende"

Svar:

Til brug for besvarelsen har jeg anmodet Justitsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Kirkeministeriet samt KL om bidrag, da Socialministeriet ikke har regler for, hvilke opgaver de enkelte myndigheder har i forbindelse med at orientere pårørende om dødsfald.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har oplyst, at "der er ikke inden for Indenrigs- og Sundhedsministeriets område generelle regler, der regulerer pligten til at underrette pårørende i forbindelse med dødsfald."

Det kan tilføjes, at Det Centrale Personregister (CPR)'s anvendelse som redskab til at finde pårørende til en afdød er beskrevet i indenrigs- og sundhedsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 23 (KOM Alm. del), som er stillet efter ønske fra samme spørger.

Justitsministeriet har oplyst følgende: "For så vidt angår politiets opgaver i forbindelse med orientering af pårørende om dødsfald har Rigspolitiet oplyst følgende:

”Det fremgår af sundhedslovens § 179, at den læge, der tilkaldes i anledning af dødsfald, skal afgive indberetning til politiet i en række nærmere opregnede tilfælde, herunder når dødsfaldet skyldes et strafbart forhold, selvmord eller ulykkestilfælde, eller når en person findes død.

Det er udgangspunktet, at der i de tilfælde, der er nævnt i § 179, skal foretages et retslægeligt ligsyn af politiet og embedslægen i forening. Dette kan dog undlades i en række nærmere angivne situationer, hvis det er åbenbart, at dødsfaldet er uden politimæssig interesse, eller at der er tale om en naturlig død, jf. sundhedslovens § 180, stk. 2.

Ifølge sundhedslovens § 184, stk. 1, skal der foretages retslægelig obduktion, når dødsfaldet skyldes et strafbart forhold, eller muligheden heraf ikke med tilstrækkelig sikkerhed kan udelukkes, eller obduktion skønnes nødvendig for at hindre, at der senere kan opstå mistanke herom, når døds måden i øvrigt ikke er fastslået med tilstrækkelig sikkerhed ved det retslægelige ligsyn, eller når dødsårsagen ikke er fastslået med tilstrækkelig sikkerhed ved det retslægelige ligsyn og yderligere retsmedicinske undersøgelser af politimæssige grunde skønnes påkrævet.

Bestemmelse om retslægelig obduktion træffes af politiet, og det følger af sundhedslovens § 185, stk. 2, at afdødes nærmeste, førend obduktion foretages, hvis omstændighederne tillader det, skal underrettes om dødsfaldet og om, at der vil blive foretaget obduktion. Den pågældende skal samtidig gøres bekendt med adgangen til domstolsprøvelse med henblik på, at beslutningen kan indbringes for retten, hvis afdødes nærmeste modsætter sig en obduktion.

Ud over den ovenfor nævnte forpligtelse til at underrette pårørende forud for en obduktion i henhold til sundhedsloven har politiet i forskellige tilfælde påtaget sig at hjælpe med at finde pårørende i tilfælde af dødsfald. Det gælder bl.a. i tilfælde af trafikulykker eller andre tilfælde, som har tilknytning til politiets virksomhed.

Rigspolitiet bistår i øvrigt både danske og udenlandske myndigheder med at finde og iværksætte foranstaltninger med henblik på underretning af pårørende til herboende personer, der under ophold i udlandet er afgået ved døden eller indlagt på hospital som alvorligt syge.

Det bemærkes, at det ikke er muligt at angive, i hvor mange tilfælde politiet ikke finder pårørende til afdøde personer, idet dette vil kræve en manuel gennemgang af samtlige tilfælde, hvor politiet har modtaget underretning om dødsfald.”

For så vidt angår skifterettens opgaver i forbindelse med orientering af pårørende om dødsfald bemærkes indledningsvis, at skifteretten ikke har en forpligtelse til at give de pårørende besked om et dødsfald.

Det kan i tilknytning hertil oplyses, at skifterettens opgaver i forbindelse med skifte af dødsboer er nærmere reguleret i lov nr. 383 af 22. maj 1996 om skifte af dødsboer (dødsboskifteloven). Det følger af lovens § 4, stk. 1, at enten begravelsesmyndigheden eller en anden dansk myndighed, der modtager anmeldelse om dødsfald, snarest muligt skal videreanmelde dødsfaldet til skifteretten i den retskreds, hvor afdøde havde hjemting. Anmeldelser om dødsfald skal bl.a. indeholde oplysninger om, hvem skifteretten kan kontakte vedrørende boet.

Når skifteretten har modtaget en anmeldelse om et dødsfald, indkalder retten snarest muligt den eller dem, der efter det for skifteretten oplyste er den afdødes nærmeste pårørende, til et møde, der har til formål at tage stilling til boets behandlingsmåde, jf. lovens § 7. I praksis afholdes dette møde ca. 14 dage efter dødsfaldet, så begravelsen eller bisættelsen vil have fundet sted. Skifteretten skal i forbindelse med mødet indhente de nødvendige oplysninger om arvinger fra det centrale Personregister og om afdødes testamentariske dispositioner fra Centralregisteret for Testamenter eller på anden måde, medmindre det på forhånd er klart, at oplysninger om arvinger og legatarer er uden betydning for boets behandling.”

Kirkeministeriet har oplyst, at ”Det fremgår af § 1 i lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald, at dødsfald, der finder sted her i landet eller om bord på skibe eller luftfartøjer, hvis første ankomststed derefter er en dansk havn eller lufthavn, skal anmeldes til Den elektroniske Kirkebog og CPR.

Af § 5, stk. 1, i lov om begravelse og ligbrænding fremgår, at anmodning om begravelse eller ligbrænding fremsættes over for begravelsesmyndigheden. Det fremgår af lovens § 6, stk. 1, at sognepræsten på afdødes bopælssted er begravelsesmyndighed. Havde afdøde ikke bopæl her i landet, er sognepræsten på dødsstedet begravelsesmyndighed.

Hvis ikke afdødes nærmeste, den eller de personer eller den institution, der hidtil har draget omsorg for den afdøde, eller andre fremsætter anmodning om foretagelse af begravelse eller ligbrænding, skal sådan anmodning fremsættes af kommunen, jf. lovens § 5, stk. 2.

Hvilke opgaver de enkelte myndigheder skal påtage sig i forbindelse med at give besked om dødsfald til pårørende er ikke reguleret i den kirkelige lovgivning.”

KL har oplyst i forhold til reglerne i § 5 i lov om begravelse og ligbrænding, at ”Det betyder i praksis, at dør borgeren, mens vedkommende bor i en plejebolig er det kommunen, der fremsætter anmodning til begravelsesmyndigheden. Dør borgeren på et sygehus, er det sygehuset, der har opgaven. En del af denne opgave vil være at finde frem til nærmeste pårørende, da de pårørende oftest er dem, der kender ønsker til bisættelsen. Hvis fx sygehuset ikke kan finde pårørende, vil opgaven overgå til borgerens bopælskom-

mune." Endvidere oplyser KL, at "Undtaget fra denne bestemmelse er dødfundne borgere, hvor fx hjemmeplejen kommer til et hjem, hvor borgeren ligger død. I dette tilfælde er opgaven placeret hos politiet." KL oplyser desuden, at kommunerne har fire kilder til at finde frem til pårørende: Det Centrale Personregister (CPR), oplysninger som kommunen selv er i besiddelse af, skifteretten samt annoncering efter pårørende i eksempelvis dagspressen.

På baggrund af ovenstående bidrag samt de eksempler, der har været i dagspressen vedrørende manglende orientering af pårørende i forbindelse med dødsfald, mener jeg, at der er behov for at udarbejde en vejledning, der kan anvendes af myndighederne i forbindelse med at orientere pårørende om dødsfald. Jeg vil derfor invitere Justitsministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Kirkeministeriet samt KL til at indgå i arbejdet med vejledningen.

Benedikte Kiær

/ Eva Pedersen